

11.11.2019

Kyyveden vesienhoitohankkeiden palaveri

Aika	7.11.2019	Klo 12.30–15.00
Paikka	nh Luonteri, Etelä-Savon ELY-keskus	
Läsnä	Leo Laukkanen, Haukivuoren aluejohtokunta Pekka Partti, Kyyveden osakaskunta Rauni Berndt, Pelastetaan Savon Veet ry Matti Valli, Pelastetaan Savon Veet ry Yrjö Takkinen, Pelastetaan Savon Veet ry Hannu Ripatti, MTK Etelä-Savo (metsälinja) Marjo Ahola, Suomen Metsäkeskus Vesa Kallio, MTK Etelä-Savo Heikki Tanskanen, Mikkelin seudun ympäristöpalvelut Teemu Oittinen, ESAELY Juho Kotanen, ESAELY Liisa Muuri, ESAELY	

1 Kokouksen avaus ja järjestäytyminen

Pelastetaan Savon Veet ry (PSV) on laatinut Kyyveden osakaskunnan ja Haukivuoren aluejohtokunnan kanssa listauksen mahdollisista hankkeista, joita viedään yhteisvoimin eteenpäin Kyyveden alueella (Liite 1). Palaverin tavoitteeksi asetettiin valita listalta selkeimmät ja nopeimmin käynnistettävät hankkeet haettavaksi syksyn avustushakuun sekä tahot, jotka osallistuvat hankkeiden toteuttamiseen. Liisa Muuri valittiin sihteeriksi.

2 Vesienhoidon tavoitteet Kyyveden alueella

Vedenlaatu vaihtelee Kyyveden eri osissa, ja pitkänomaiset, matalat lahtialueet poikkeavat laadultaan selvästi pääaltaan vedestä. Ojitukset ovat paikoin intensiivisiä. Tärkeimpänä tavoitteena on parantaa vedenlaatua sekä vesistössä että valuma-alueilla toteutettavilla toimenpiteillä. Myös vedenkorkeuden nopeat vaihtelut koetaan ongelmallisiksi, ja hydrologisten olojen tasaaaminen ojitetuilla valuma-alueilla on erittäin tärkeää. Kyyveden tilan kohentaminen on perustana myös Haukivuoren kylän kehittämiseksi ja elinvoimaisuudelle. Vesienhoitotoimenpiteiden vaikuttavuutta tulee kasvattaa ja hyödyntää niiden suunnittelussa muissa hankkeissa saatuja tuloksia.

3 Kalataloudelliset kunnostukset

Hanke palauttaa taimenen luontaisen lisääntymiskierron ja monipuolistaa Kyyveden osakkaiden kalastusmahdollisuuksia, lisää paikallisten asukkaiden tietoa vesienhoidosta sekä edistää maatilamatkailua ja paikallisten palvelujen käyttöä. Hankkeen toteuttajana toimii Kyyveden osakaskunta. Monivuotiseen hankkeeseen haetaan rahoitusta vuosittain ennalta määrättyihin kohteisiin. Hankesuunnitelma on valmis, ja osakaskunta hakee avustusta kalatalouden edistämisvaroista.

11.11.2019

4 Hydrologisten olojen tasaaminen Nykälänjoen valuma-alueella

Nykälänjoen kautta tulee Kyyveden merkittävin kuorma: mm. 2755 kg/vuosi fosforia ja 2980 tonnia happea kuluttavaa orgaanista ainesta. Valuma-alueen koko on 480 km² eli 48 000 ha. Metsäalueista suuri osa on ojitettuja turvemaita/kankaita. Tavoitteena on tasata kevään valumapiikkiä kesäkuukausille sekä pienentää fosfori- ja humuskuormaa. Hanke tukee ja edistää kalataloudellisia kunnostushankkeita. Esim. putkipadot ja kosteikot lisäävät veden viipymää valuma-alueella ja tasaavat vedenkorkeuden vaihtelua alempana reitillä.

Nykälänjoen valuma-alueelle on laadittu metsäkeskuksen toimesta metsätalouden vesiensuojelun yleissuunnitelma ([Kyyveden latvat 2015](#)). Marjo Ahola tarkensi, että ennen kuin käytännön toimiin ryhdytään, tulee tehdä tarkemmat toteutussuunnitelmat. Metsäkeskus ei toimi hankehakijana, mutta voi osallistua hankkeeseen muun hakijan johdolla tai mahdollisesti toteuttaa osan yleissuunnitelman toimenpiteistä luonnonhoitohankkeena. Tätä varten tulee tehdä priorisointia pienempien valuma-alueiden kesken siten, että kestävä metsätalouden rahoituksen kriteerit ensisijaisella kohdealueella täyttyvät. Maanomistajiin ei ole vielä otettu yhteyttä, mutta tarkemman suunnitelman kehittyessä heidät otetaan mukaan suunnitteluun. Suunnitteluvaiheessa olisi hyvä järjestää tupailtoja alueella ja tiedottaa sitä kautta maanomistajia.

ELY-keskus on tehnyt kosteikkojen yleissuunnitelmia sekä laadittanut kuusi kosteikkojen rakentamissuunnitelmaa Nykälänjoen valuma-alueella vuosina 2011–2015. Näistä kaksi kosteikkoa on toteutettu. Lisäksi Kyyveden [pohjoisosissa](#) sekä [länsi- ja luoteispuolella](#) on tehty maatalouden luonnon monimuotoisuuden ja kosteikkojen suunnittelua. Kaakkois-Suomen ELY:n alueella on ollut vuosina 2012–2014 [kosteikkoasiamieshanke](#), jonka puitteissa on toteutettu kymmeniä kosteikkoja Pien-Saimaan valuma-alueelle. LEADER-rahoitteisen hankkeen toimijana oli Pien-Saimaan suojeluyhdistys yhteistyössä Lappeenrannan kaupungin ja Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen sekä muiden toimijoiden kanssa. Maatalouskosteikkojen rahoitus on loppunut tältä kaudelta, ja uusien hankkeiden rahoittaminen on hyvin epävarmaa, vaikka viljelijöiden kiinnostus kosteikkojen rakentamiseen on kasvanut. Vielä ei myöskään ole varmuutta siitä, miten vesiensuojelun tehostamisohjelman teemaa "maa- ja metsätalouden vesien hallinta" tullaan järjestämään käytännössä, mutta jos tähän avautuu hankehaku, voisi kosteikkoasiamies-tyylinen hanke sopia siihen yhteyteen. ELY-keskus selvittää, onko muita mahdollisuuksia edistää kosteikkohankkeiden toteutumista.

Hankkeen edistämiseksi tulee valita soveltuvin osa Nykälänjoen yleissuunnitelmasta, josta tehdään tarkempi toteutussuunnitelma. PSV voisi mahdollisesti toimia hankehakijana ja selvittää säätiöpohjaista rahoitusta.

5 Kosteikkojen toimivuuden selvitys

Tervalahteen laskevaan Purukorvenojaan on rakennettu kaksi kosteikkoa 2010-luvun alkupuolella: Purukorvenojan ja Kuusikummun kosteikot. Kosteikkojen toimivuuden selvittämiseksi tulee ottaa vesinäytteet kosteikkojen ylä- ja alapuolelta. Näytteistä analysoidaan ainakin fosfori, COD ja kiintoaine. [Pöyryn raportin](#) mukaan Kyyvedeen purkautuva fosforikuorma Purukorven-/Pöylänojasta on 363 kg/a, humuskuorma 169 t/a. Tuloksia voidaan hyödyntää suunniteltaessa kosteikkoja Nykälänjoen valuma-alueelle. Heikki Tanskanen ilmoitti, että Mikkelin seudun ympäristöpalvelut järjestävät yhden näytteenotokerran kosteikoille tänä syksynä. Lisäksi Heikki toimittaa Kyyveden aktiiveille koonnin vanhan Haukivuoren kaatopaikan velvoitetarkkailun mittaustuloksista.

11.11.2019

6 Lietjoen valuma-alueen kuorman vähentäminen ja kevätvalunnan hallinnan parantaminen

Pöyryn [kuormitusraportin](#) mukaan Lietjoen kautta purkautuva fosforikuorma on 383 kg/a ja humuskuorma 215 t/a. Lietjoen valuma-alue on vanhaa järvenpohjaa, ja siellä on runsaasti pelto- ja metsäviljelyä sekä latvaosilla myös metsätaloutta. Tavoitteena on kuormituksen vähentäminen. Osa pelloista jää kevättulvan alle, mikä lisää ravinnehuutoutta. Ratkaisu ja tulos tukevat yllä olevan Metsäkeskuksen hankkeen toimia ja valintoja. Vesa Kallio keskustelee keskeisimpien maanomistajien kanssa. ELY-keskus on yhteydessä ProAgriaan, jota kysytään hankkeen vetäjäksi. Metsäkeskus voi osallistua yhteistyöhön.

Maatalouden kuormitus on vaihtelevaa ja riippuu viljelymenetelmistä ja -käytännöistä. Maatalouden vesiensuojelutoimenpiteet ovat pitkälti vapaaehtoisia, ja niiden toteuttaminen on maanomistajan vastuulla. Maatalouden ympäristökorvausjärjestelmä on murroksessa, ja rahoituksen saaminen toimenpiteisiin on toistaiseksi epävarmaa. Juho Kotanen kertoi, että Järvi-Suomen maaseutu- ja ilmasto-ohjelman laatiminen on käynnissä, ja sen yhteydessä mietitään, minkälaisia tukia jatkossa tarvitaan vesiensuojelutoimenpiteiden toteuttamiseen.

Kuormittavimmat alueet otetaan huomioon käynnissä olevassa kalatalousalueen VHS-suunnitelmassa, jossa laaditaan toimenpide-ehdotukset kullekin alueelle.

Sihteeri

Liisa Muuri

Liitteet

Kyyveden hankkeet 2020–2025

Jakelu

Osallistujat, [Vesienhoidon blogisivut](#)